

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:63

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Östra Vingåker 27:1

RAÄ-nr Östra Vingåker 27:1, fastigheten Sjöholm 2:1,
Östra Vingåker socken, Katrineholms kommun,
Södermanland

Karin Stenström

ARKEOLOGGRUPPEN AB RAPPORT 2017:63

ARKEOLOGISK UNDERSÖKNING
I FORM AV SCHAKTNINGSÖVERVAKNING

Östra Vingåker 27:1

RAÄ-nr Östra Vingåker 27:1, fastigheten Sjöholm 2:1,
Östra Vingåker socken, Katrineholms kommun,
Södermanland

Karin Stenström

Lst dnr 431-7160-2016

ARKEOLOGGRUPPEN I ÖREBRO AB
Drottninggatan 11, 702 10 Örebro
Telefon 019-609 04 10

www.arkeologgruppen.se
arkeologgruppen@arkeologgruppen.se

© 2017 Arkeologgruppen AB

Arkeologgruppen rapport 2017:63

Författare Karin Stenström

Grafisk form Nina Balknäs@Högtorps Diverse

Omslagsfoto Schaktet grävdes i kanten av en åker. Foto taget från sydväst.

Foto Om inte annat anges är fotografierna tagna av Arkeologgruppen AB.

Kartor ur allmänt kartmaterial, © Lantmäteriet Dnr R50223371_170001

Innehållsförteckning

Sammanfattning	5
Inledning	5
Bakgrund och kulturmiljö	5
Syfte och frågeställningar.....	7
Metod	7
Resultat	9
Tolkning	9
Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen	9
Tekniska och administrativa uppgifter	10
Bilagor	11
<i>Bilaga 1. Schakttabell</i>	11
<i>Bilaga 2. Anläggningstabell</i>	12

Figur 1. Karta över trakten kring Östra Vingåker med den aktuella undersökningsplatsen markerad med en svart cirkel. Skala 1:250 000.

Sammanfattning

Med anledning av att ÅF-Industry AB skulle lägga ned ny elkabel, som bland annat var planerad att gå genom stenåldersboplatsen Östra Vingåker 27:1, har Arkeologgruppen AB på uppdrag av Länsstyrelsen Södermanlands län utfört en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Elkabeln grävdes ned i utkanten av fornlämningsområdet. Endast två störhål och en otydlig sot- och kolfläck påträffades; alla tre med senare datering. Således påträffades ingenting som kunde kopplas till den förhistoriska boplatsen.

Inledning

I samband med att ÅF-Industry AB skulle förnya kabelnätet i Östra Vingåker, och därigenom göra ingrepp i fornlämningen Östra Vingåker 27:1, fick Arkeologgruppen AB i uppdrag att genomföra en arkeologisk undersökning i form av schaktningsövervakning.

Fältarbetet utfördes av Leif Karlenby och Karin Stenström den 17 augusti 2017. Beslut i ärendet fattades den 18 januari 2017 av Länsstyrelsen Södermanlands län (dnr 431-7160-2016).

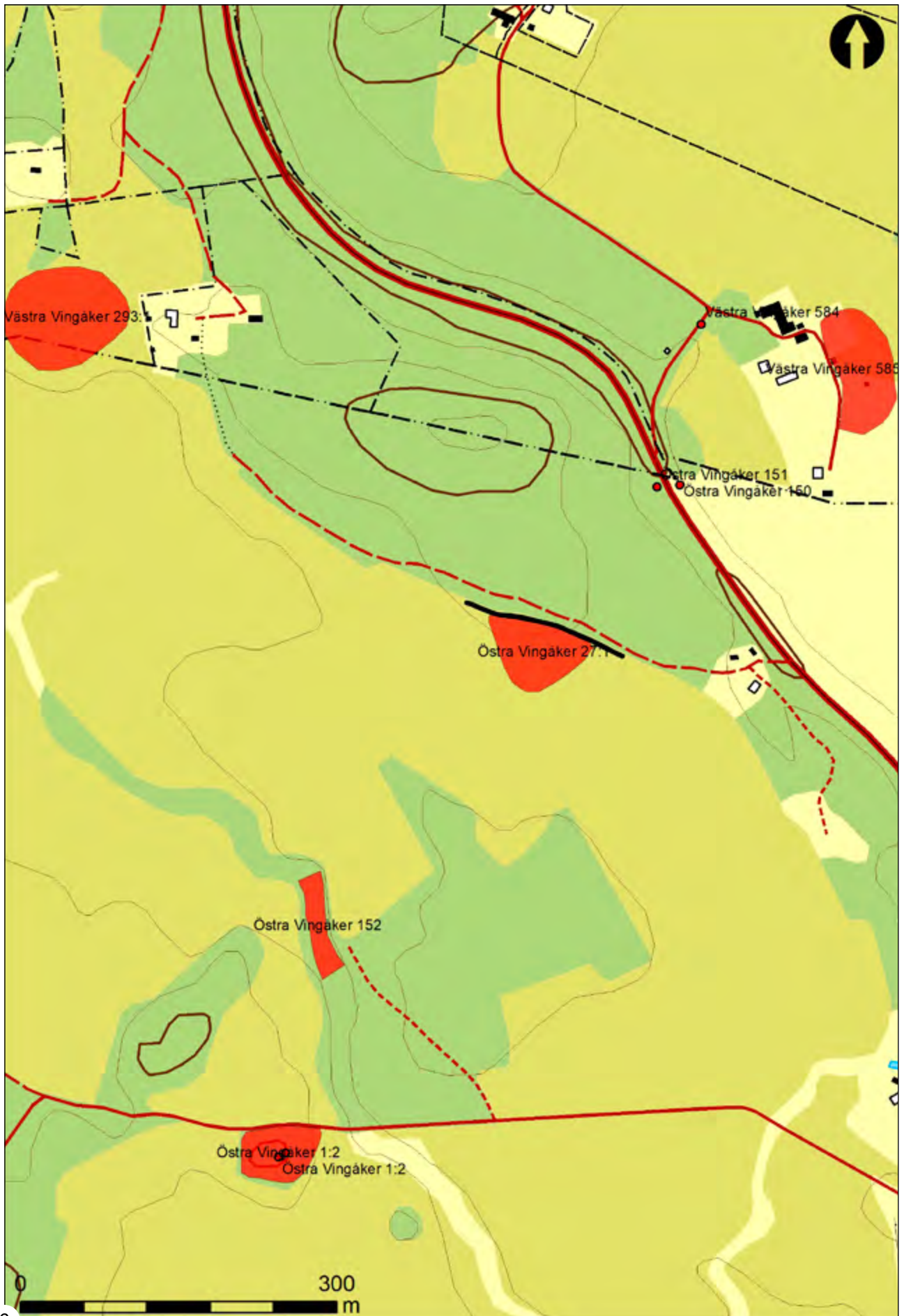
Bakgrund och kulturmiljö

Fornlämningen Östra Vingåker 27:1 utgörs av en stenåldersboplatz belägen på en flack, sandig förhöjning intill en låglänt lerslätt. Boplatsen har en oklar utbredning. Inom fornlämningen har flera yxor och yxfragment påträffats, vilka utgörs av en mångkantig stridsyx, en ofullbordad båtyxa i grönsten, tre grönstensyxor (varav en endast var ett eggfragment) och ett nackfragment av en trindyxa.

Under en arkeologisk utredning i mitten av 1990-talet framkom två bitar slagen kvarts inom fornlämningen (dnr 421-5739-1994).

Omkring 450 meter nordväst om fornlämningen finns ytterligare en boplatz (Västra Vingåker 293:1), där det påträffats ett fåtal fragment av slagen kvarts och ett flintavslag. Ännu längre norr och nordväst om RAÅ 293:1 finns flera fyndplatser, vilka omfattar yxor, en flintkniv och flintavslag (Västra Vingåker 222:1–224:1 och 291:1). En fyndsamling bestående av 20 stenyxor, två brynen och en flintkärna (Västra Vingåker 215:1) finns registrerad på gården Vännervass omkring 700 meter rakt norr om den aktuella fornlämningen. Norr där om finns ytterligare stenåldersboplatser. Området verkar således ha utgjort en utbredd stenåldersbygd.

I övrigt finns i närområdet lämningar i form av en stenbro, en gränsmarkering, en borttagen grindstuga, en industrilämning, ett småindustriområde, en bebyggelseplats samt en höglignande lämning. Sannolikt är att platsen också nyttjats mellan stenålder och modern tid, även om inga registrerade lämningar från denna period finns i området.

Figur 2. Fornlämningen Östra Vingåker 27:1 med omgivande fornlämningssbild. Det grävda schaktet är markerat med svart. Skala 1:5 000.

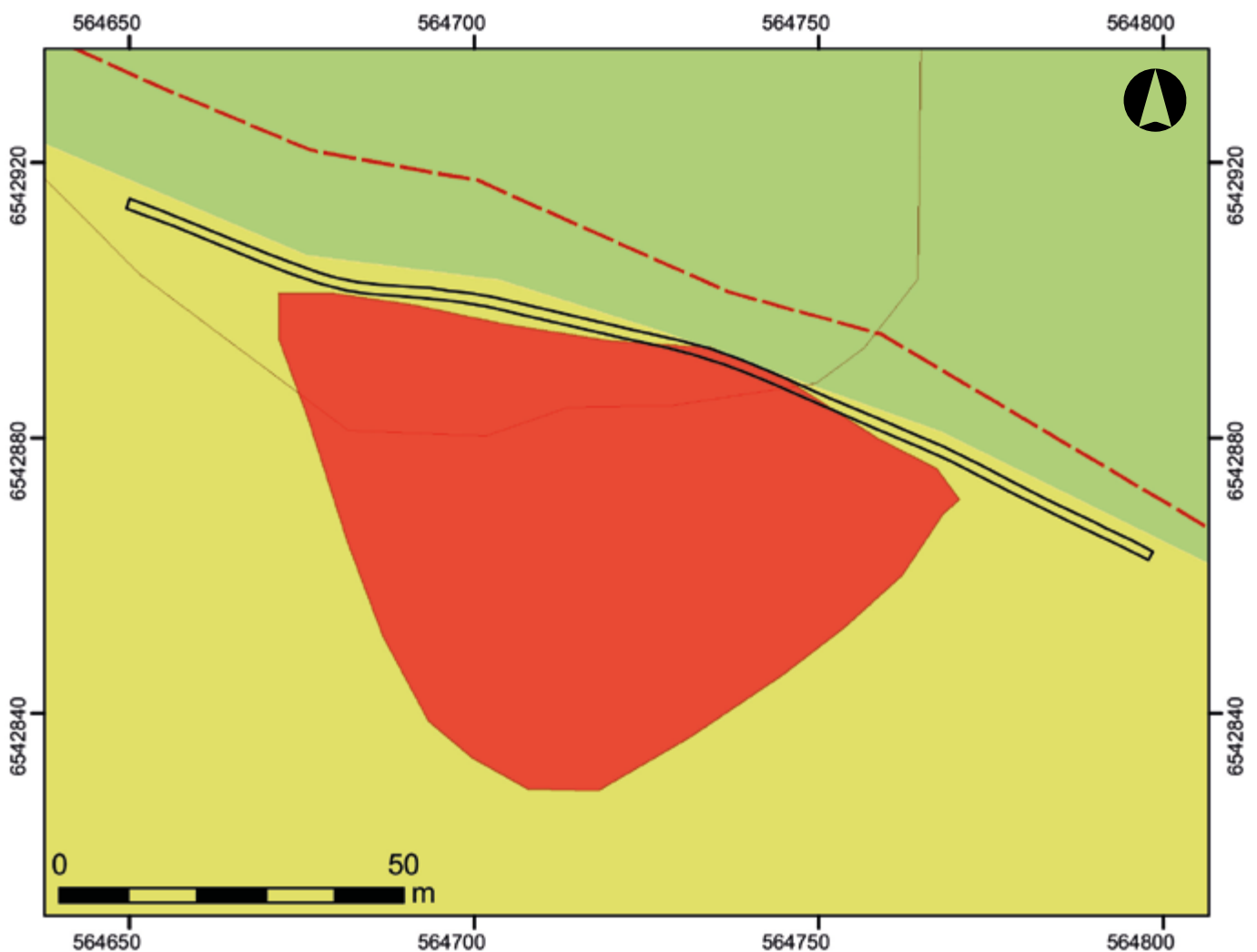
Syfte och frågeställningar

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att dokumentera och undersöka de lämningar som framkom vid schaktningen genom fornlämningen samt att tillvarata eventuella fynd.

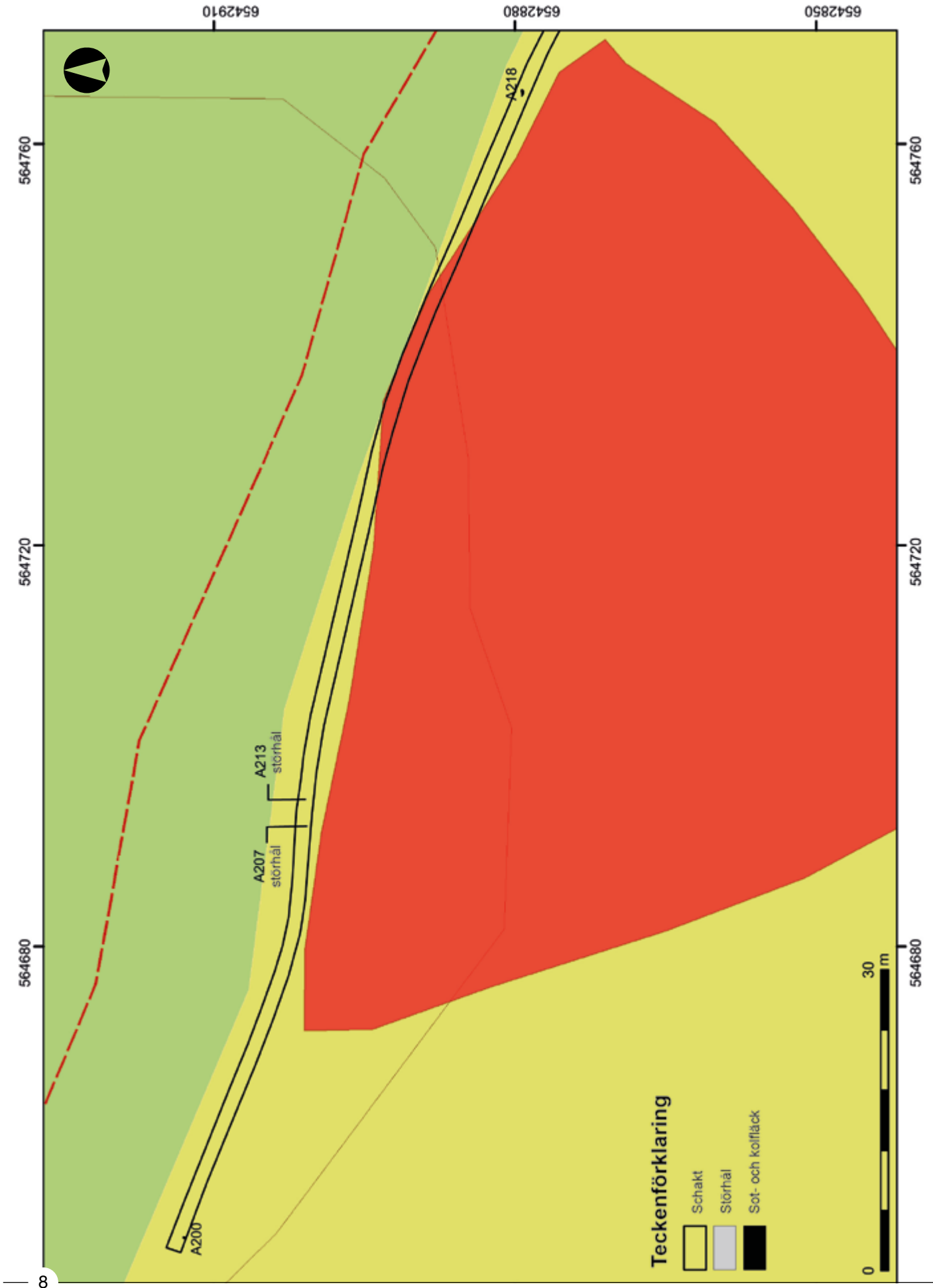
Metod

Undersökningen gjordes med en grävmaskin som hade skopbredden 1,6 meter. Schaktet grävdes skiktvis ned till orörd mark om inget av arkeologiskt intresse påträffades. Schaktet och samtliga framkomna anläggningar mättes in med RTK-GPS och registrerades sedan i Intrasis 3. ArcMap 10.3 användes för redigering och kartproduktion.

Den skriftliga dokumentationen bestod av en övergripande schaktbeskrivning samt planbeskrivningar av de påträffade anläggningarna. Samtliga anläggningar undersöktes. Översiktsfotografier togs också av ytan och det grävda schaktet.

Figur 3. Det grävda schaktet i förhållande till boplatsen Östra Vingåker 27:1. Skala 1:1 000.

Figur 4. Schaktet med de påträffade anläggningarna. Skala 1:500.

Resultat

Längs den sträcka som berördes av kabelarbetet grävdes ett schakt som var 158 meter långt, vilket motsvarade en yta på 253 kvadratmeter. Schaktet grävdes till ett djup av 0,35–0,4 meter, där steril mark nåddes.

Undersökningen resulterade i att två störhål (A207 och A213), en sot- och kolfläck (A200) och en trolig rotbrand (A218) framkom. De två störhålen var 0,09 respektive 0,11 meter i diameter och mellan 0,1–0,14 meter djupa. Det ena störhålet (A207) innehöll rikligt med kol som troligtvis härrörde från en brunnen stör. Sot- och kolfläcken (A200) mätte 0,25 meter i diameter. Den var omkring 0,01 meter tjock och var oregelbunden i plan. Vad som skapat denna fläck var svårt att avgöra. Inga lösfynd påträffades.

Ingen av de påträffade anläggningarna bedömdes vara särskilt gammal. I vilket fall lär de inte ha utgjort lämningar från stenåldersboplatsen.

Vid en jämförelse mellan schaktets utbredning och den i Fornsök markerade fornlämningen visade det sig att endast en begränsad del av schaktets sträckning, motsvarande omkring 28 meter, berörde den registrerade fornlämningen. Schaktet grävdes således precis i utkanten av den registrerade fornlämningen, som enligt Fornsök också har en oklar avgränsning.

Tolkning

Inget som kunde härledas till den förhistoriska boplatsen påträffades vid schaktningsövervakningen. De två störhål (A207 och A213) som framkom är sannolikt från modern tid och kan ha utgjort en del av en inhägnad till det potatisland, som enligt beskrivningen i Fornsök, ska ha funnits på platsen.

Utvärdering av resultaten i förhållande till undersökningsplanen

Syftet med den arkeologiska undersökningen var att löpande undersöka och dokumentera de delar av fornlämningen som berördes samt att tillvarata fynd. Undersökningen resulterade inte i att några lämningar eller fynd framkom, som kunde relateras till förhistorisk tid. De få anläggningar som påträffades, i form av störhål och kolfläckar, är sannolikt från modern tid. Arkeologgruppen AB anser att syftet med uppdraget därmed uppnåtts.

Tekniska och administrativa uppgifter

Län	Södermanland
Kommun	Katrineholm
Landskap	Södermanland
Socken	Östra Vingåker
Fastighet	Sjöholm 2:1

Fornlämningsnummer Östra Vingåker 27:1

Lämningstyp

Boplats

Datering

Förhistorisk tid

Typ av undersökning

Schaktningsövervakning

Länsstyrelsens beslutsdatum

17-01-18

Länsstyrelsens diarienummer

431-7160-2017

Arkeologgruppens projektnummer

Ag2017_07

Projektledning Leif Karlenby

Personal Leif Karlenby, Karin Stenström

Undersökningstid 17-08-17

Exploateringsyta 253 m²

Undersökt yta 253 m², 158 löpmeter

Inmätningsteknik RTK-GPS

Koordinatsystem SWEREF 99 TM

Höjdsystem RH 2000

Arkiv

Arkivmaterial förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Digitalt arkiv

Digitala data förvaras tillsvidare hos Arkeologgruppen AB.

Fynd

Inga fynd omhändertogs.

Bilagor

Bilaga 1. Schakttabell

Schakt	Mått/m	Beskrivning
225	1,6x158 Djup 0,35-0,4	Matjord 0,35-0,4 m Undergrund av gul till orange grov sand på höjden och fin beige sand nedanför.

Bilaga 2. Anläggningstabell

ID	Typ	Beskrivning	Mått/m
200	Sot- och kolfläck	Oregelbunden. Spridda kolfragment.	0,25 m i diam Djup <0,01
207	Störhål	Störhål med uppbrunnen stör? Något otydlig avgränsning. Rikligt med kolfragment. Fyllning av brungrå sand.	0,09 m i diam Djup 0,14
213	Störhål	Spetsig mot botten. Tydlig avgränsning. Fyllning av brungrå sand med enstaka kolfnyk.	0,11 m i diam Djup 0,1
218	Sot- och kolfläck	Mycket oregelbunden fläck, trolig rotbrand	

